

Potenciální i skutečný obchodní partner

V roce 1963, vznikem Organizace africké jednoty (OUA), byl také vyhlášen Den Afriky. Každým rokem se tak 25. května pořádají různé události - konference, diskuse a promítání filmů o této části světa.

Obecně je zřejmé, že Afriku v současné době nepovažujeme pouze za chudý, komoditně zdrojový kontinent, ale více za potenciálního i skutečného obchodního partnera. Pro další bezpečný a udržitelný vývoj to však vyžaduje jiný přístup ke spolupráci s africkými zeměmi na všech úrovních.

Česká republika je obchodně závislá na Evropské unii, ale české firmy se dále snaží rozšiřovat své portfolio. Přestože těchto podniků není moc, obchodní obrát s africkými zeměmi se v poslední době zvyšuje. Jak uvádí statistika, český vývoz do afrických zemí se od roku 2000 zvýšil z 5,5 mld. na 40 mld. Kč.

Nově se však otázky obchodu a projektů zahraniční rozvojové spolupráce prolínají s otázkami bezpečnostními. Navíc, jsme jako Evropané zatíženi mnoha předsudky plynoucími z nedostatečné informovanosti, z historické ideologie i současné migrační krize.

Do roku 1989 byla československá pomoc rozvojovým zemím podmiňována politicky a minulý režim ji prezentoval jako „internacionální pomoc“.

Příčinami současných obav potenciálních exportérů vydat se do Afriky určitě není rasismus, nebo náboženské otázky, ale pochybnosti o úrovni případných afrických partnerů. Nedůvěra a obavy.

Zvykli jsme si spoléhat na západní obchodní partnery, zkušené a předvídatelné. Jejich prostřednictvím dodává leckterá česká firma na rizikové trhy mimo Evropu, včetně afrických.

Není to jen otázka pohodlného subdodavatelství, odpovídne firmy čekají na nová moderní řešení financování obchodních případů, zejména do investičních projektů. Nový přístup Evropské unie k přímým zahraničním investicím v rozvojových zemích je v jednání, ale pro ČR je překážkou, kromě běžného členského příspěvku, další požadavek státní finanční participace.

Pohled na ekonomickou strukturu českého hospodářství naznačuje odpověď. Exportérů, schopných dodat například infrastrukturní či energetický investiční celek do mnohamiliardového rozvojového projektu, není mnoho.

Přesto, nejen deklarace představitelů ministerstva průmyslu a obchodu a ministerstva zahraničních věcí na konferenci k mezinárodnímu Dni Afriky, ale i další kroky české vlády v posledních letech, potvrzují vůli ČR být i nadále kulturním i ekonomickým partnerem mnoha africkým zemím.

Ty však, kromě důležité politiké stability, potřebují více investiční nezávislosti a lepší kontrolu nad obchodem s komoditami. Je potřebné rozlišit kvalitní zahraniční investice od těch zaměřených na „dělení peněz“. Podpora místních investorů a financování jejich projektů z relevantních zdrojů je řešením i pro české dodavatele. Odběratelské exportní úvěry jsou pro investiční projekty jen jednou, nejméně vhodnou variantou a proto je v mnoha případech naše konkurenceschopnost tak nízká. Nový přístup pro zajištění soukromých investic v rozvojové zemi je zdůrazněn v celosvětové strategii udržitelného rozvoje. Je to kromě zahraničního, také zapojení domácího soukromého sektoru do rozvojových investic.

Věra Vencliková

Na nigerijském trhu platí, že štěstí přeje připraveným

Naše společnost DEDIT s.r.o. dlouhodobě působí v Nigérii, kde zastupujeme několik českých průmyslových výrobců strojních celků a medicínské techniky. Zároveň jsme zde založili, v rámci společenské odpovědnosti, tréninkové centrum pro mladé nigerijské fotbalové talenty.

Nigérie nabízí velký ekonomický potenciál. Je to nejlidnatější stát Afriky, se stále rostoucí střední a vyšší střední třídou. Během několika předchozích let dosahovala růstu kolem 7 % ročně, momentálně její hospodářství prožívá stagnaci, což se snaží federální vláda změnit. Od roku 2015 je nejsilnější africkou ekonomikou, kdy předstihla v tomto ohledu JAR. Podle Mezinárodního měnového fondu a Goldman and Sachs se Nigérie stane v roce 2020 dvacátou nejsilnější ekonomikou světa. Nigérie je tvořena federací 36 federativních států, v jejichž čele jsou guvernéri. Nad nimi stojí federální vláda, která řídí stát jako celek, vede zahraniční politiku atd. Je to demokratická země s několika silnými politickými stranami. Hospodářskou politiku jednotlivých federativních států mají ve své gesci jejich guvernéri.

EGAP klasifikuje Nigérii momentálně pozicí 6 (stejně jako např. Kazachstán) pro možnost pojištění vývozu, díky momentální stagnaci ekonomiky (během posledních let hospodářského růstu byla na pozici 5). Nejdůležitějším hospodářským odvětvím země je stále těžba ropy, ale začíná se rozvíjet i zpracovatelský průmysl a další obory. Hlavním ekonomickým cílem je zbavit nigerijskou ekonomiku závislosti na ropě a rozvíjet další průmyslová odvětví + zefektivnit zemědělskou výrobu, která v převážné míře probíhá na rodinných farmách.

Ekonomickým plánem federální, následně federativních vlád je rozvoj zpracovatelského průmyslu, který je zatím pro zemi velmi nedostačující, celkově rozvoj infrastruktury a výrazné navýšení výroby elektrické energie.

V těchto sektorech + v dodávkách průmyslových hnojiv a krmiv pro intenzifikaci zemědělské výroby je tedy velký potenciál pro evropské, potažmo české výrobce.

Samostatnou kapitolou je stavebnictví, kde stále probíhá boom a jsou zde velké příležitosti pro dodavatele, zejména malých cementáren, stavebních strojů a pro stavební firmy v sektoru výstavby silnic a obytných celků. Ve stavebnictví zde již dlouhodobě úspěšně působí subjekty z Německa, Irsku, Jižní Koreje a další. Stavební stroje se dováží použité ze Španělska či Německa.

Hlavní exportní příležitosti v Nigérii lze definovat:

- výroba elektrické energie z černého uhlí, z biomasy či fotovoltaika
- rozvoj těžebního průmyslu nerostů, kterých má Nigérie obrovské zásoby (černé uhlí, zinek, cín atd.)
- výstavba malých cementáren
- stroje a strojní celky pro potravinářský průmysl, výrobu hnojiv, nábytku atd.
- dodávky pro stavební průmysl a samotná výstavba
- dodávky autobusů pro veřejnou dopravu, případně revitalizace železnic
- sektor zemědělství - průmyslová hnojiva a krmiva, malé traktory
- zdravotnická technika, zejména dodávky kompletního vybavení klinik a nemocnic na klíč

Velmi pozitivní je, že nigerijská vláda razí politiku „0% tolerancy to industrial copying“

Nigerijský hospodářský trh je pro exportéry a investory velmi zajímavý tím, že zde ještě není tak silná mezinárodní konkurence jako např. ve Vietnamu, Turecku, Číně atd. Nicméně již je třeba počítat s konkurencí zejména společností z USA, Jižní Koreje, Německa, Turecka, Indie a samozřejmě ekonomicky silných firem z Číny.

Velmi důležitou věcí, na kterou je třeba brát zřetel při plánování exportu do Nigérie, je zásada nigerijské vlády, ať už federální či federativních a to „Build and Operate“, která je uplatňována zejména v energetice.

V praxi to znamená, že nigerijský investor většinou dává přednost vybudování podniku joint venture před prostým nákupem strojů. Nigerijská vláda upřednostňuje výstavbu závodů na výrobu např. potravin či jiných výrobků pro místní obrovský trh cca 170 milionů obyvatel a poskytuje k tomu investiční pobídky.

Hlavní pravidla pro export/investice do Nigérie:

- absolutně nutné je mít spolehlivého místního zástupce, který eliminuje rizika neznámého, složitého trhu a společenských, obchodních vazeb a zvyklostí
- společností, které chtějí uspět a profitovat z obrovských příležitostí na tomto trhu musí počítat s tím, že konkurenční společnosti, které již působí v Nigérii, mají v zemi vždy showroomy, či dodávají odběratelům vzorky zboží (rychloobrátkové apod.), nigerijský odběratel si vždy předem chce zboží (ať už stroje či zboží denní spotřeby) prohlédnout na živo
- všechny větší, zejména vládní projekty, jsou požadovány dodat v režimu Build and operate, přičemž jsou poskytovány vládou velké investiční pobídky
- nigerijské investiční zpravidla nejsou schopni dodat (nezabývají se tím) klasicky technické parametry apod. k popídaným strojům, dodávkám strojních celků apod., požadují dodávky od A do Z, či na klíč
- je třeba všechny prezentace mít v angličtině a vystupovat reprezentativně a přátelsky.

Závěrem je možno říci, že na obrovském nigerijském trhu je možno docílit velkého obchodního úspěchu a zisku, ale platí to pro společnosti připravené na tento trh opravdu fyzicky vstoupit a etablovat se na něm s náklady na pobočku či showroom apod., tak jak zde působí různé společnosti z dalších evropských či asijských zemí nebo najít velmi silného nigerijského investora/partnera v daném sektoru.

A. Vuová, jednatelka Dedit s.r.o.
sasha@dedit.cz

Afrika jako partner

Ministr zahraničních věcí Lubomír Zaorálek přednesl úvodní slovo na mezinárodní konferenci „Afrika jako partner“, kterou pořádalo Ministerstvo zahraničních věcí ČR 25. května při příležitosti tradičního Dne Afriky a nadcházejícího 5. summitu EU-Afrika.

Cílem konference bylo představit Afriku jako moderní kontinent se schopnými a kvalifikovanými lidmi. Hlavní důraz se kladl na příležitosti v Africe a podporu rovnocenného partnerství, oživení ekonomické a obchodní spolupráce a zapojení soukromého sektoru.

„Naším ústředním zájmem je stabilní a prosperující Afrika, která nabízí řadu příležitostí nejen ke vzájemné hospodářské spolupráci, ale i ke kulturním výměnám a ke spolupráci v oblasti školství a vědy. Abychom naplnili předpoklady takové spolupráce, snažíme se zasadit o stabilitu a bezpečnost afrického kontinentu. Česká republika se proto v poslední době aktivně zapojila do společného úsilí o stabilizaci pásma Sahelu - téměř čtyři desítky českých vojáků působí již čtvrtým rokem ve výcvikové misi EU v Mali (EUTM Mali), dalších několik desítek vojáků by pak mělo v blízké budoucnosti posílit misi OSN MINUSMA, která rovněž působí v Mali. Naši vojenští experti působí ve velitelství unijní námořní mise ATALANTA a své vojenské pozorovatele má Česká republika také v zemích střední Afriky. Česká republika dále navázala přímou bezpečnostní spolupráci s některými africkými státy na bilaterálním základě a má zájem okruh svých partnerů dále rozšiřovat.

Chceme podpořit ekonomický růst Afriky, který vytváří pracovní místa a dává mladým Afričanům budoucnost. V současnosti africká ekonomika vytváří 3 miliony nových pracovních míst ročně. V roce 2035 by jich měla vytvořit 18 milionů. To otevírá ohromné příležitosti. V roce 2040 počet obyvatel v Africe dosáhne 2 mld., ale průměrný věk zůstane na 23 letech. Evropa bude mít 700 mil. obyvatel, ale průměrný věk bude 46 let. Zároveň zde vidím potenciale hrozby, neboť pokud se nepodaří vytvořit podmínky pro uplatnění mladé generace na africkém kontinentu, bude zde existovat silný, skoro až nevládatelný, migrační

potenciál,“ řekl mimo jiné ministr Zaorálek.

Na konferenci v Černínském paláci dále vystoupili ministr zemědělství Marian Jurečka a náměstek MZV pro mimoevropské země a ekonomickou a rozvojovou spolupráci Martin Tlapa. A také řečníci z afrických zemí, USA, Evropské služby pro vnější akci (ESVA), Evropské komise, OECD, z bankovního sektoru i domácí osobnosti (zástupci exekutivy a soukromých firem).

Profily řečníků

Elizabeth Sidiropoulos (JAR) - výkonná ředitelka South African Institute of International Affairs (SAIIA), **José Costa Pereira (EEAS)** - poradce ředitele pro Afriku v Evropské službě pro vnější činnost (ESVČ); **Teneng Mba Jaiteh (Gambie)** - její excelence je akreditovanou velvyslankyní Gambie pro Evropskou unii a sedm členských zemí včetně České republiky; **Jakub Landovský** - náměstek pro řízení sekce obranné politiky a strategie Ministerstva obrany; **Reuben E. Brigety II. (USA)** - velvyslanec, děkan Elliott School of In-

Cílem Platformy podnikatelů pro ZRS je:

- zvyšovat úspěšnou účast českých firem v projektech rozvojové pomoci a spolupráce
- podporovat dlouhodobé investice v rozvojových zemích s výhodnou pozicí pro české dodavatele technologií a služeb
- prosadit partnerství veřejného a soukromého sektoru v programech zahraniční rozvojové spolupráce
- Platforma hledá aktivní firmy se zájmem o účast v rozvojových projektech i práci v expertních týmech Platformy a pracovních skupinách Rady pro ZRS ČR
- PPZRS je prostorem pro sdílení informací, nápadů, zkušeností a kontaktů.

Informace o podmínkách členství:
www.ppzrs.org

Kontakt

Sekretariát PPZRS
Freyova 948/11, 190 00 Praha 9

Telefon: +420 225 279 403
+420 603 826 261
Fax: +420 284 686 464
e-mail: platforma@spcr.cz

Zpravodaj je určen ke zvyšování povědomí podnikatelského sektoru o politice zahraniční rozvojové spolupráce v souvislosti s politikou proexportní za účelem rozšíření všech forem podpory podnikání a investičních projektů v rozvojových zemích. Je spolufinancován z prostředků MZV ČR.

se na tom, že příležitost, kterou nadcházející summit AU–EU nabízí, plně využijí k navázání skutečného spojení v rychle se vyvíjejícím globálním kontextu.

Zdůraznily, že ústředním tématem summitu budou „investice do mladých lidí“, což je v souladu s tématem vyhlášeným Africkou unií pro letošní rok, tj. „využití demografické dividendy prostřednictvím investic do mladých lidí“. Toto téma umožňuje rozvinout pozitivní argumentaci zahrnující všechny aspekty vzájemných vztahů: mír, bezpečnost, předcházení konfliktům, správu a lidská práva, ekonomické příležitosti, rozvoj a tvorbu pracovních míst, posílení postavení příslušných skupin osob, přístup ke vzdělání, změnu klimatu, migraci a mobilitu ku prospěchu mladých lidí v Africe i Evropě.

Obě strany se dohodly, že budou v měsících před summitem úzce spolupracovat a vypracují konkrétní iniciativy, které přinesou skutečnou změnu v životech mladých lidí, budou vycházet ze sdílených hodnot a společných zájmů a všechny strany za ně budou odpovědné a budou k nim přispívat.

„Hlavním tématem byla Afrika. V našich vztazích dochází k posunu od tradičního přístupu zaměřeného na pomoc ke skutečnému partnerství ve všech oblastech, počínaje změnou klimatu až po bezpečnost, hospodářský rozvoj, migraci a humanitární pomoc. Dnešní jednání nám pomůže připravit listopadový summit Afrika–EU, který bude zaměřen na mladé lidi a na to, jak mladým lidem v Evropě a zejména v Africe přinášet nové příležitosti. Jedná se o nejlepší způsob, jak řídit migraci, ale také jak předcházet radikalizaci, řekla Federica Mogheriniová.

Foto archiv

ternational Affairs na George Washington University; **prof. Tajjedine El-Husseini (Maroko)** - marocký analytik mezinárodních vztahů a profesor mezinárodních vztahů na Fakultě ekonomiky a sociálních věd na Univerzitě Mohammeda V Agdala v Souissi v Rabatu; **Michal Broža (ČR)** - ředitel informačního centra OSN v Praze; **prof. Tandeka Nkiwane (JAR)** - zvláštní poradkyně generálního ředitele Plánovací a koordinační agentury Nového partnerství pro africký rozvoj (NEPAD); **Roberto Ridolfi (European Commission, Belgium)** - ředitel pro udržitelný růst a rozvoj na Generálním direktoriátu pro rozvoj a spolupráci – EuropeAid; **Federico Bonaglia (Itálie)** - zástupce ředitele rozvojového centra Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj; **Souriya Otmani (Maroko)** - její excelence je mimořádná a zplnomocněná velvyslankyně Marockého království v ČR; **Radek Špicar (ČR)** - viceprezident Svazu průmyslu a dopravy České republiky; **Marian Jurečka (ČR)** - český politik a současný ministr zemědělství; **Gilberto Silva (Kapverdy)** - je ministrem zemědělství a životního prostředí Kapverdy; **Martin Tlapa (ČR)** - náměstek ministra zahraničních věcí pro řízení sekce mimoevropských zemí, ekonomické a rozvojové spolupráce; **Abderahman Salaheldin Abderahman (Egypt)** - jeho excelence je velvyslancem Egypta v České republice; **Aleš Michl (ČR)** - je externí finanční poradce ministra financí; **Jan Procházka (ČR)** - generální ředitel Exportní garanční a pojišťovací společnosti (EGAP); **Miloslav Zelený (ČR)** - od roku 1978 pracuje ve společnosti VEBA, textilní závody a.s.; **Miloš Pavlů (ČR)** - zakladatel a jednatel společnosti PAVLŮ - Complex, s.r.o., rodinné firmy založené v roce 2002; **Ilja Mazánek (ČR)** - předseda Zahraniční sekce Hospodářské komory České republiky.

• • •
Vysoká představitelka EU Federica Mogheriniová a ministři zahraničí EU se 15. května setkali s předsedou Komise Africké unie (AUC) Moussou Faki Mahamatem, aby si vyměnili názory na stav partnerství mezi Afrikou a EU s ohledem na summit Africké unie (AU) a Evropské unie, který se bude konat 29. a 30. listopadu v Abidžanu.

Obě strany ocenily strategický význam, který partnerství mezi Afrikou a EU má pro oba kontinenty, a dohodly

Česko-moldavské obchodní fórum

Předseda vlády České republiky Bohuslav Sobotka a ministr průmyslu a obchodu Jiří Havlíček společně v prostorách MPO zahájili 10. května jednodenní Česko-moldavské podnikatelské fórum, které proběhlo u příležitosti státní návštěvy premiéra Moldavska pana Pavla Filipa v České republice.

„V Moldavsku již působí 53 firem s českým kapitálem a my bychom rádi viděli ještě další investory z České republiky. Uděláme vše, co je možné, abychom jim z hlediska investic co nejvíce naše prostředí zatraktivnili,“ uvedl P. Filip. „České společnosti by se mohly zapojit například do projektů zaměřených na modernizaci a hospodářský rozvoj Moldavska,“ dodal.

Premiér Sobotka uvedl, že Česko podporuje cestu Moldavska k prohlubování spolupráce se členy Evropské unie i unii jako celkem. „Za symbolickou považují skutečnost, že oficiální návštěva pana Filipa probíhá v roce, kdy si připomínáme 25 let od navázání česko-moldavských diplomatických styků,“ řekl. „Naše obchodně-ekonomické vztahy mají dlouholetou tradici a jsou od počátku na velmi dobré úrovni,“ uvedl ministr průmyslu a obchodu s tím, že se obrát za uplynulých pětadvacet let vzájemné spolupráce zvýšil téměř šedesátkrát. Stále ale podle něj existují rezervy. Největší možnosti se nabízejí v oblasti energetiky, elektrotechniky, zdra-

votnictví, budování infrastruktury, ve strojírenství, včetně dodávek náhradních dílů, v dopravě, ochraně životního prostředí či v oblasti projekčních dodávek a inženýrské činnosti.

„Významným prvkem našich vztahů je bilaterální rozvojová spolupráce financovaná z prostředků vlády ČR. V souladu s Konceptí zahraniční rozvojové spolupráce ČR na léta 2011-2017 figuruje Moldavsko mezi prioritními zeměmi, kam směřuje česká zahraniční rozvojová spolupráce, do které se zapojilo i ministerstvo průmyslu a obchodu,“ sdělil ministr. V rámci programu „Aid for Trade“ bylo v minulých letech v Moldavsku realizováno šest projektů zaměřených na podporu rozvoje obchodu, zejména sektoru malého a středního podnikání, včetně rozvoje klastrů. Pro rok 2017 byl v minulých týdnech schválen projekt „Podpora růstu malých a středních podniků a jejich exportních kapacit,“ jehož realizátorem bude Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR.

Věra Venclíková, výkonná ředitelka Platformy podnikatelů pro zahraniční rozvojovou spolupráci, se ve svém vystoupení mj. přimlouvala za to, aby se v Moldavsku věnovala stejná pozornost podpoře místním investorům, nejen těm zahraničním, protože místní podnikatelé jsou důležitým prvkem ekonomického rozvoje a soběstačnosti země. ■

Spolupráce s EBRD

ČRA podepsala dne 18. května Memorandum o spolupráci s EBRD (Czech-EBRD Business Development ODA Fund). Smyslem připravované spolupráce je zvýšit návaznost a zapojení českých subjektů v rámci mezinárodních finančních nástrojů. Konkrétně ČRA na EBRD převede správu části prostředků na studii proveditelnosti (dosud součást programu B2B). Zapojení EBRD zajistí nejen vyšší kvalitu studií a důkladnou identifikaci, ale především zaručí návazné financování konkrétních projektů. Vytvoření fondu spolupráce u EBRD bude vázáno na využití české transformační zkušenosti. Pro potenciální dodavatele služeb bude uspořádán seminář. ■

Klientské centrum pro export

V rámci Klientského centra pro export vznikla nová služba č. 16 - rozvojová spolupráce, kterou zajišťuje Česká rozvojová agentura, konzultace poskytuje manažerka programu B2B, Barbora Latečková (tel. 251 108 151, mob. 702 144 504). Zájemci se mohou domluvit na osobní konzultaci v sídle ČRA v Nerudově ulici. Na webu ČRA je pak nově ke stažení souhrnný leták k možnostem státní podpory podnikatelů na projektech v rozvojových zemích (dotace, veletrhy, poradenství) - odkaz je v menu v záložce Jak se zapojit/Program B2B. ■

Silná organizace a koncový zástupce podniků

Válná hromada Platformy podnikatelů pro zahraničně rozvojovou spolupráci se konala 27. dubna v Praze. S úvodním slovem na ní vystoupila Dagmar Kuchtová, generální ředitelka SP ČR. Poté Libor Novák, předseda PPZRS, seznámil přítomné s materiály a předal slovo hostům. Jako první vystoupila Jaroslava Beneš Špalková z MPO ČR, která přítomné seznámila s programem Aid For Trade a dalšími aktivitami ministerstva průmyslu v oblasti ZRS. Pavla Knotková z MF ČR v krátkosti hovořila o projektu Technická asistence pro soukromý sektor, o podpoře ekonomické diplomacie a spolupráci se zastupitelskými úřady v zahraničí. Na ní navázala Barbora Latečková z ČRA s informací o aktivitách ČR a načrtla směřování financování bilaterální ZRS. Ná-

sledně v diskusi odpovídali hosté na dotazy přítomných členů platformy. Na neveřejném jednání VH přednesla výkonná ředitelka PPZRS Věra Venclíková zprávu o činnosti za rok 2016 a Karel Petřelka zprávu o hospodaření. Po jejich schválení představil Libor Novák plán činnosti na rok 2017. Jako priority uvedl podporu a navyšování rozpočtu na ZRS, prosazování zájmů členů PPZRS ČR, prosazování transparentnosti využívání prostředků ZRS a vytváření pozitivního obrazu platformy. Závěrem byl představen nový informační leták, který Platforma vydala k desetiletému výročí své existence pro akviziční účely. Dvojazyčný text také využijí členské subjekty pro své zahraniční partnery. Leták na vyžádání poskytne sekretariát PPZRS. ■

Ohlédnutí za jedním z projektů

Je to téměř rok a půl, co jsem začal jezdit do Bělehradu a podílet se na projektu, který má pomoci Srbsku otevřít jednání s Evropskou komisí a členskými státy o členství této země v Evropské unii v oblasti, která se bezprostředně dotýká volného pohybu zboží. Je to sice krátká doba na nějaké závěry, ale dostatečná, aby se člověk ohlédl a položil si otázku, k čemu je taková pomoc hrazená z prostředků i našich daňových poplatníků dobrá.

Absolvoval jsem řadu sezení, kulatých stolů, debat i diskusí nejen se zaměstnanci Ministerstva hospodářství, které za danou agendu odpovídá, ale i se zástupci Ministerstva zemědělství a ochrany životního prostředí, Ministerstva obchodu, Ministerstva zdravotnictví a s výjimkou Ministerstva obrany snad se všemi ministerstvy, které až uť se jejich kompetence mění častěji nebo ne mají odpovědnost za předpisy a administrativní postupy, které dnes volnému pohybu zboží v Srbsku brání. Procházel jsem platnou legislativu téměř předpis po předpisu, a z celkem 165 netarifních překážek obchodu, které jsou dnes součástí navrhovaného Akčního plánu a jež jsou založeny na technických předpisech, a také z celkem dalších 12 opatření, které mají stejný efekt, jen jsou dány obecnějšími požadavky, jako jsou maximální ceny, základy reklamy či požadavky na skladové kapacity a podobně, jsme společně přišli na to, že řada z nich nějaké rozumné opodstatnění stále má, ale řada ne.

A právě tam, kde žádná unijní pravidla nejsou, a takových příkladů rozhodně není málo, je na každém státě, aby se rozhodl, zda taková opatření chce nebo ne. Zabývali jsme se proto i judikaturou Evropského soudního dvora, a řada kolegů v Srbsku i vůbec poprvé, ale prakticky ve všech případech, ať už jsme otevřeli otázku, proč je nutné do bunkrů, které slouží pro účely civilní ochrany, dodávat postele jen s vybranou technickou specifikací, proč nelze na hranicích znat dokumenty a různá osvědčení, která vybrané zboží doprovází, anebo co lze v Srbsku legálně přimíchávat do majonézy atd., jsme také společně přišli na to (někteří partneři v Srbsku také i poprvé), že nejnásazně lze takové překážky definovat jako opatření, která představují dodatečné úsilí a dodatečný čas, a tedy náklady pro dodavatele, obchodníky či dovozce a výrobce, a to aniž by chápali, k čemu je to pro ochranu veřejných zájmů důležité a komu to vyjma úředníků a byrokratického aparátu vyhovuje.

A zde se dostávám k závěru. Ozvaly se firmy, Hospodářská komora, i když Evropská komise řeší spíše odchod Velké Británie než přijetí nového členu do EU, je příjemné a potěšující, že srbské firmy samy chtějí vědět a být adresáty informací, jaké nové technické předpisy a opatření se dnes připravují, a to aniž by tušily anebo měly nějaké bližší povědomí o tom, že existuje kupříkladu jakási Směrnice EU č. 2015/1535, jejímž je toto právě účelem.

Zájem na přijetí a hlavně naplňování Akčního plánu pro neharmonizovanou sféru jsme zde v Srbsku vzbudili. Úkol je tedy, dá se říci, splněn. Kéž by se tak s podobným zaměřením a dopadem připravovaly projekty v období po roce 2021 i u nás.

Víktor Vodička